

DE KLOK

**Opvoeding in de jaren zestig
Limburg**

Een terugblik

DE EERSTE: inleiding

"Ik tik", zei de klok.
Al vijftig jaar en meer
draai ik mijn wijzers telkenkeer
weer rond voor elke stond.

DE TWEEDE

Maar nu gooi ik dingen door elkaar,
weet niet meer wat leugen is of waar.
Zo zie ik om, zo zonder wrok,
zie verwonderd om, zoals elke klok.

Veel al heb ik hier gezien:
van ragebol tot wasmachine,
van hier tot aan het plein,
van daar tot aan de Mijn,
van oudste meid tot jongste meid,
terwijl ik zorg droeg voor tijd.

Zo zag ik elke dag om half acht
dat vader thee naar boven bracht
om moeder uit haar bed te lokken,
vloekend zoekend naar zijn sokken.
Dan rookte zijn geroosterd brood verbrand,
bevuilde zijn bruine suiker de Volkskrant.

DE DERDE

Was hij weg, dan slofte zij,
- het gelaat nog nacht, de haren vrij -
in haar armen zijn nog warme steek,
neerwaarts, waar zij weer zwanger bleek.

Hier ruimde ze wat wasgoed op,
sloeg daar een blonde jongenskop
kwaste een bordje van de vaat,
verpoosde zich met naald en draad,
en ontdekte een ziek kind te bed
dat snel bij het werk werd ingezet.

Aldus deed ze alles door elkaar;
en zo werd niet alleen het eten gaar,
maar raakte een ieder aangebrand
die werd verplicht de helpende hand
te bieden bij dit rommelreinigen,
want zij wist nooit waar te eindigen.

DE VIERDE

En 's middags dan om half vier
was weer alle heisa-herrie hier.
Het schoolvolkje, thans thuis gekomen,
hielp moeder uit haar huishouddromen.

De een speelde leuk 'beultje' met de ander.
De ander liet dan een waterlander.
De derde liep hevig in zijn broek te poepen,
en de vierde hard om moeder te roepen,
terwijl de vijfde krijsend liet verstaan:
"Mamma, wij hebben een hoopje gedaan".

De hond werd tot in zijn bot gepest,
en bij de thee weer vetgemest.
Dan werd onder klinkende oorlogskreten
de koekjestrommel compleet leeggegeten,
en, terwijl de uitkijk stond te trappelen,
ging 't rapaille bij buurman aan de appelen.

DE VIJFDE

Om dit geteisem in te tomen
moest eerst een man naar huis toe komen.
En kwam "je vader" om een uur of zes,
dan las hij de jongens flink de les.

Daarna klonk de bel over het plein,
gepaard aan een kindernamenrefrein.
Dat brul-gebeier was voor allemaal
het geheime sein voor het avondmaal.
Maar niemand viel op het sober eten aan
dan na het aanroepen van 's Heren naam.

Na het eten, nauwgezet afgemeten,
moest de vuile vaat, onder luide kreten,
volgens rooster gedaan, maar collegiaal.
Vader verschool zich achter het journaal,
terwijl moeder de was stond recht te strijken,
en ook nog huiswerk na moest kijken.

DE ZESDE

Als ik mijn wijzers op zeven had gezet.
ging eerst de jongste spruit naar bed.
En was ik stil doorgetikt naar half acht
dan hoorde ik al de volgende jammerklacht.

Soms wilde zo'n rakker mij het gaan beletten
door mijn grote wijzer wat terug te zetten.
Dan raakte ik totaal van slag,
en vergat wel eens een hele dag.
Vader stoorde zich daar erg aan
en begon dan in mijn plaats te slaan.

Was elk kind naar zijn bed toegestuurd,
elke plant bewaterd, de tv uitgegluurd,
de lastigste deugniet nog éénmaal geslagen,
dan snakte het ouderlijk naar welbehagen,
maar eerst moest de kachel nog worden uitgedaan,
de kolenkit gevuld, naar de wc gegaan.

DE ZEVENDE

De zoete nachtrust kon pas echt komen
als het huishoudboekje was doorgenomen.
Dat was voor beiden een zware zaak,
want het boek barstte van de tegenspraak.

Was er weer eens wat geld verloren
dan kreeg eerst moeder wat te horen,
maar ook het kroost werd erbij betrokken.
Onterecht, want -met opgeschorte rokken-
bleek Mia, de werkster, in alle haast
weer een flinke duit te hebben mee genaast.

Mia was eigenlijk bestemd voor ma's geluk,
voor de ontlasting van de hoge druk.
En had moeder zich op het toilet gezet,
dan riep zij luidkeels: "Bezet, bezet",
en "Haal toch even wat papier.
Ik zit er geheel zonder hier".

DE ACHTSTE

Alleen zaterdags werd een bad genomen,
moest ieder kind de kleren verschonen
en ging daarna, bespat met bloedworstvet,
met een kruisje op het voorhoofd, naar bed.

Moeder begon als eerste met dit feest
en was zij langdurig in bad geweest,
dan hoorde men haar tot in het plantsoen
roepen: "Jan, kom je mijn rug even doen!"
De kinderen mochten daarna in bad
in hetzelfde water, want dat spaarde wat.

En later om één uur zaterdagnacht,
als vader met moeder ter sponde lag,
kwam het uitgaand volkje thuis,
kroop in de koelkast, stil als een muis,
en propte zich daar met voedsel vol
ter demping van de alcohol.

(Maar meestal gaf dit een forse strop
want de kaasjes waren dan al op.)

DE NEGENDE

Het sloop daarna, dronken als een tol,
maar o zo zacht naar het zolderhol,
waarbij één trap secuur werd vermeden,
omdat die kraakte bij het betreden.

Zondagochtend bleek dat zich naast het bed
een krolse kater te slapen had gezet.
Daarmee moest dan worden kerk gegaan
met lege maag, zondagse kleren aan.
Vader voorop, hoog op het hoofd zijn hoed.
en die hief hij, als er moest worden gegroet.

Naar de priesterpreek werd goed geluisterd,
de oren waren aan Manna gekluisterd.
Maar tegenwoordig mist men onze lieve heer,
de ene pater of de andere nauwelijks meer
Men heeft nu een geheel ander idool:
het links gezwets van het Kapitoel.

DE TIENDE

"Zeg luister 's", hoor ik nu vaak zeggen,
"Zeg luister 's; 't is beroerd, maar op de Egge
daar heeft een Mariabeeld hevig getraand.
Zeg luister 's, ik geloof daar niet zo aan."

Tegenwoordig is het stil op het Bodemplein,
trekken oude mensen aan het keukenraam voorbij.
Blokkeert buurman's auto het achtertuinpad,
want voorbijgangers had hij daar liever niet gehad.
Is hij wel een nieuw mens met een nieuwe vriendin
en trok bij de andere burens een metselaar in.

De een is weggegaan en de ander is gebleven,
En zo is 't altijd hetzelfde in het leven.
Het dorp is veranderd, de burgemeester is fout,
de spoorlijn is weg en 't plein is verbouwd,
Het huis staat nog steeds met zijn tuin en de heg.
"Zeg luister 's, 't is beroerd, maar nooit wil ik hier weg."

DE ELFDE

Zo tikte ik eenenvijftig jaar voorbij,
en kreeg van lieverlede medelij
met dat altijd aanwezig ouderpaar
dag in dag uit, week na week, maand na jaar.

En nu zijn jullie samen weer alleen,
nog steeds met mij in handgemeen.
Al je kinderen zijn er vandoor gegaan,
zien zich nu zelf voor jullie oude taken staan,
doen het zeker zo goed als jullie toen deden
en ook hun heden wordt weldra verleden.

Nu ook is mijn tijd verleden weer,
nu heugt herinnering niet meer,
maar houdt nog slechts een tikje vast
van wat ooit verleden was.
Mijn getiktik gaat voorbij, voorbij,
beelden resten slechts van mij.